

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones uenerabilis magistri Nicolai de blony
decretoru[m] doctoris. capellani episcopi Bosnomensis.
ualde deseruientes populo. sed et clero utcu[m]q[ue]
docto eos digne legenti. predicanti. aut ...**

Nicolaus <de Plove>

Argentine, 22. XI. 1494 - 1495

I. Sermo CXXII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-31214

Qui autē cōturbat vos portabit iudiciū quicūq; est ille. Secūdo afflictionē in sup-
plicio. Proverb. ij. Si illuſor fueris, ſol⁹
portabis malū. Tertio horrozē in confor-
tio. Ezechiel. xxxij. Portauerūt ignomini-
am ſuā cū his qui deſcenderūt in lacū. Et
tantū de ſecūdo.

Dixi tertio q; in verbis premis-
ſis ſuadet ire ad ſta-
tum gratie. **Lū** addit. Uade in domū tuā.
Quod exponit Hieronymus in **Omelia**.
Sanus q; languerat in domū repositat
grabatū. cū ania remiſſione pcepta pecca-
torū. ad maternā ſui cuſtodiat; cū ipſo ſe cor-
pore reſert. ne qd poſt veniā vnde iterū lu-
ſte puniat admittat. **Dec** Hieronym⁹. Et
quo patet q; hic ſuadet penitētī vt in ſtatu
gratie habitet. ⁊ pſcientie ſue habitaculuſ
ſollicite cuſtodiat. Est em̄ ſenſus. Uade in
domū tuam. ac ſi diceret. qui alias p obliui-
onem tui longe a te receſſeras. ⁊ p negligē-
tiam a bono ope ⁊ pſcientie puritate torpe-
bas. iā uade ⁊ redi in domū pſcientie p con-
ſiderationē tuā. ⁊ habita in ea p ſecuritatē.
Circa iſtam domū eſt attendendū quō de-
beam⁹ eam pmo fundare. **Secūdo** quō or-
nare. **Tertio** quō tegere. ⁊ q̄rto quō purga-
re. **De** pmo ſciendū q; dom⁹ conſciētie de-
bet habere ſolidū fundamentū. hoc eſt ſo-
lidam doctrinam. **Iuxta** illud **Math. xij.**
Om̄s qui audit verba hec ⁊ facit ea aſſimi-
labit viro ſapienti q; edificauit domū ſuā
ſupra petrā. **Cauidū** eſt autē ne ſup fun-
damento verbi dei iſta dom⁹ erronee edifi-
cetur. ſc; ne ſit nimis larga vel nimis ſtri-
cta. q; vtrobiq; om̄e qd fit cōtra pſcientiā
edificat ad iehennam. **xxvij. q. j. ſ.** **Ex** his.
Unde ſicut dicūt doctores dicamē con-
ſciētie plus obligat q̄ pceptū plati. ⁊ om-
nis pſcientia ſiue recta ſiue erronea ſiue in
p ſe malis ſiue i indifferētib; obligatoria ē.
vt dicit **Robert⁹ Polgot** ſup libzū **Sap.**
cap. viij. **Et** ratio p̄m ipm. q; in om̄ib; tali-
bus veniēs cōtra pſcientiā facit cōtra illud
qd credit p legem eſſe p̄hibitū. **Iſta** domū
male fundant q; dā; ſup arenā cupiditatis.
quidā; ſup aquas voluptatis. ⁊ ideo ſtare
diu nō poſſunt. q; ſtante vento mortis ca-
dūt faciliter. vt dicit **Math. vij.** **De** ſe-
cūdo quō iſta dom⁹ debet ornari. patet. q; ⁊
debet habere decēs ornāmētū. vt ſit picta
curioſe ⁊ artificialiter imaginib; virtutū. et

ſanctorū viroz exemplis q; nos p̄ceſſerūt.
Narrat **Aug.** libro. viij. cōtra **Julianū.** Et
ij. retractationū cap. x. **Q** rex quidā **Cipri**
deformis ſpecie thalamū ſuū ſiue cubicu-
lū fecit depingi pulchris imaginib; vt eaz
aſpectu vroz ſua pareret pulchrā prolem.
Rex iſte eſt ratio. **Cubiculū** memoria. **U**
oz ſensualitas. **Uñ** ſi volum⁹ prole bonaz
operationū pducere. debem⁹ in memoria
ſanctorū patrū exempla ponere. **Quod** ſic
cū ſepius recordamur de eozū factis. et ſic
opamur. **De** tertio quomō iſta dom⁹ ſit
regenda. patet. q; debet habere ap̄tū regu-
mentū. ſc; honeſtam puerſationē. vt vide-
ant bona opa noſtra aliū. et glorificent pa-
trem celeſtē **Math. v. Uñ** **Math. x. dicit.**
Quod in aure audit. p̄dicabit ſuper terra.
id eſt ſup honeſtam cōuerſationē. **Robis**
em̄ eſt neceſſaria pſcientia noſtra. ſed p̄xi-
mis fama noſtra. dicit **Auguſtinus.** c. q. j.
Nolo. **De** quarto quō iſta dom⁹ debz pur-
gari. patet. q; frequēter p ſcopaz p̄ſſiōis
eſcicndo foras p verbū oris qd latebat in
interiorib; cordis. **Sed** proch dolor mil-
ti iſtas ſordes magis diligunt occultare q̄
purgare extra. **Contra** q̄s **Aug.** ſuper **Jo-**
hannē Omelia. xij. dicit. **Uñ** audire conſi-
liū. **Si** vis a deo fugere. ad ipm fuge con-
ſitendo. nō latendo. **Nā** conſiteri potes la-
tere nō potes. **Faciat** ergo bon⁹ conſitens
oſtendēdo om̄ia quecūq; ſunt in ſua cō-
ſciētiā. more illius q; dixit. **Uñ. Reg. x.**
Om̄ia quecūq; ſunt in domo mea videntur
Nihil eſt qd nō monſtrauerim eis i beſau-
ris meis. **Iſtam** domū ita bene ornā de-
bet intrare anima. ⁊ in ea quiete p con-
templationē vt dicit **Sapie. vij. Quatin⁹**
p hoc mereat intrare in domū celeſtē p glo-
rificationē. **Ad** quā nos pducere dignetur
pater ⁊ filius ⁊ ſpū ſanctus **Amen.**

¶ Dominica. XX. poſt trinitatis. I.
Sermo CXXII.

¶ Venite ad nupti-
as. **Math. xxij.** **Sicut** dicit
Dugo libro. iij. de archa noe
cap. iij. in principio. **Om̄ia** opera dei pro-
pter homines facta ſunt. ſiue ea que p̄nēt
ad primā creationē hominis. ſiue ea que fa-
cta ſunt ad hominis reparationē. **Ad** crea-
tionem hominis p̄nēt creatio mūdi. id ē ce-
li ⁊ terre. et om̄iū que in p̄mordiō facta ē

Dominica. XX. post trinitatis

legunt a deo. Ad reparationē hominis p̄-
ner incarnatione verbi. et omnia que vel ante
ip̄am incarnationē ab initio ad ip̄am p̄-
gurandā et p̄nunciandā p̄cesserunt. vel q̄
post eam vsq; ad finē mundi. p̄ter ip̄am p̄-
dicandā et credendā fiunt. **Hec ille.** Et q̄
bus pater q̄ deus om̄ia que fecit. p̄ter ho-
minē. in duo genera distinxit. scilicet i ope-
ra creationis et reparationis. Que duo sic
ordinantur. p̄ter hominē. vt in operib; crea-
tionis potentia dei cōsideraret. et in operi-
bus reparationis caritatem attenderet. vt
dicitur ibidē **Pugo libro. iij. cap. v. vbi sup̄.**
Et quia vt idem ibidē dicit. Opera repa-
rationis ideo maxime operat̄ est. vt qualem
erga nos dilectionē haberet ostenderet. et
nos ab amore mundi ad suū amorem re-
uocaret. Quia igit̄ diuina sapiētia ex ma-
gna caritate opus nostre reparationis ostē-
dit tunc. videlicet quādo diuinitatē suam
nostre humanitati q̄si sponsum sponse cō-
iunxit. ac p̄ hoc q̄si quasda; nuptias dele-
cerables fecit. volens ne tantē bonitatis et
caritatis sue suauitas ab hominib; vilipen-
deretur p̄missis nuncios suos. sanctos vide-
licet patres et p̄phetas veteris testamenti.
qui nobis has nuptias futuras p̄dicerēt.
Cum vero he nuptie facte sūt p̄ filiū dei in-
carnationē. et consummate p̄ passionē. vbi
christo vero sponso iuncta est p̄ fidem ec-
clesia vnica et amabilis sponsa. volens de
omēs homines esse participes huiusmodi
nuptiarū que in fide xp̄i celebrant̄. p̄ alios
et alios suos fideles seruos nuncios et apo-
stolos confessores et martyres vocari om-
nes fecit. quatin̄ omēs venirēt credendo
p̄ fidem. et delectarent in eis p̄ caritatē. **An-**
de ne quisq; excusaretur p̄ ignorantia om-
nib; generaliter. p̄clamari fecit. omēs q; pa-
riter simul in vniū diuinitē et pauperē inuita-
ri ad huiusmodi sanctas nuptias mādauit.
dicens. Venite ad nuptias. Sed et ne nu-
p̄tariū solēnitās. p̄ter insufficientiā delicia-
rum cōtemni possit ab inuitatis. etiaz tan-
tam deliciarū abundantia p̄mittendo di-
xit. Omnia parata sunt. venite ad nuptias.
Itaq; omnib; generaliter dicit vt opus re-
parationis cōsiderent. ac p̄ hoc ad fidē xp̄i
p̄perent. Venite ad nuptias. Loquebatur
Iesus cum discipulis suis in parabol. Se-
quit̄ euangeliū. Simile est regnū celoz;
homini regi q̄ fecit nuptias filio suorē. In

quib; verbis tria tangunt. Primo nāq; de
scribitur diuine bonitatis liberalitas tam
dulciter inuitantis Cum dicit. venite. **Se-**
cūdo. p̄ponitur intime dulcedinis suauitas
tā amabiliter delectantis Cum addit. ad nu-
p̄tias. Et tertio ex his arguit̄ humane ob-
durationis iniquitas. tam infeliciter omnia
ista nō curantis Cum sequit̄. Illi autem
neglexerunt. Tria ergo hic ponunt̄ valde
notabilia et om̄i ponderatōe digna. scilicet
deus inuitās. nuptie parate. et homo nō cu-
rans. Est ergo i deo sūma bōitas q̄ inuita-
ta. In nuptiis grata suauitas. quia para-
ta. In homie vana cōtemptibilitas. quia
neglexit.

Dixi primo q̄ in verbis p̄missis
describitur di-
uine bonitatis liberalitas tam dulciter in-
uitantis Cum dicit. Venite. Ad quid autē
inuitauit dicit **Eccle. xxiij. Venite ad me**
omēs qui cōcupiscitis me et a generatōib;
meis adimplebimini. Et Math. xj. Veni-
te ad me omēs qui laboratis et onerati estis
et ego reficiam vos. Nec miruz. Nuptias
em̄ fecit. ergo reficere vsq; ad plenitudinē
p̄mittit. Sed certe pauci obediūt huius
ocationi. quia dicit̄ Romanoz. x. Nō omēs
obediunt euāgelio. Plures autē obediūt
vanitati. Pro quo sciendū q̄ in omni actu
sive belli sive pacis ducis animatio multū
iuuat. quia s̄m verba sua et consilia tot̄ ex-
ercitus regulat̄. Et ideo om̄s ducorū sem-
per cogitat de aliquo inuitatorio suis com-
plicib; faciendo. Quadruplex autē inuita-
torizū in scriptura a quattuor inuitatorib;
velut a quattuor cantozib; quadruplicat̄ de-
cantat. vt dicit̄ **Dolgort sup̄ scdm̄ cap. libri**
Sapie. Primū cantant voluptuosi. Se-
cundū maliciosi. Tertiu ambitiosi. Quar-
tū sancti et deuoti. Tres primi seruiunt in
choro diaboli. quarti solūmodo in choro
xp̄i. Inuitatorizū voluptuosozū ponit̄ ibi
Sapie. ij. Venite et fruamur bonis. Quā-
sic est q̄ homo intrat in ecclesiaz catholicā
vt audiat matutinas de aliquo sancto. Ita-
tim per inuitatorizū potest discernere in q̄n-
ta veneratione sanct̄ ille habeatur ibidē.
quia in ferialib; diebus sufficit tm̄ vnus.
Et quanto festū celebratur solēnius. tan-
to plures ad inuitatorizū deputant̄. In-
ter nos moraliter in vita p̄senti multi dñi
colūtur. Iuxta illud p̄ma **Corinthio. xij.**

Siquidē rōij multi z domini multi. mundus caro z demon z de⁹. Videamus ergo q̄s istoz plures habeat in suo choro ad cantandū inuitatorij. et inueniem⁹ q̄ de⁹ habet paucissimos. omēs alij inuitatores sunt in maxima copia. Si loquamur de mūdo. nōne senes z iuuenes et pueri a cunabulis suis extracti. statim inuitant z anī man⁹ ad colendū mūdū. Iste vt fiat mercator. ille autē vt fiat miles. Alius vt fiat diues. z sic de alijs. qui omēs vna voce dicūt illud Sap̄ie. ij. Venite et fruamur bonis q̄ sunt. Et sic illi q̄ sunt vicini cantozib⁹ magis excitant ad cantandū. Ita homines finaliter cōcertantes cū secularib⁹ vel carnalibus cōuerfantes. nullo mō possunt euadere q̄n eis in morib⁹ cōformēt. Cū Ihdorus de sūmo bono. Rarū est vt quisq̄s in carnis voluptates possit. a vicijis maneat lib̄atus. In q̄busz si nō cito implice tur animus. tamē aliquādo attrahit. Nec diū pōt esse secur⁹ qui periculo fuerit p̄rimus. Quot sunt q̄ his dieb⁹ inuitāt homines ad mūdi cōtempnū. ad propria relinquēda. ad se p̄ suis peccatis totaliter p̄tendendū. Certe vel nulli vel pauci. imo tantus strepit⁹ est cantozū mūdi q̄ dicūt inuitatorij voluptatis z mūdi. q̄ illi q̄ dicūt inuitatorij christivix in aliquo possint audiri. Scdm̄ inuitatorij quod ponit in scriptura cantāt maliciofi. Et scribit⁹ Hieremie. xviij. Venite et cogitem⁹ contra iustum cogitationes. Non enim p̄bit lex a facerdote. neq̄ cōsiliū a sapiente. neq̄ sermo a p̄pheta. Et notate q̄les homines maliciose ponūt. p̄ parte sua. videlicet sacerdotēs sapientes z p̄phetas. Moraliter sacerdotēs sunt magni plati. Sapientes sunt iusticiarij. z p̄phete sunt religiosi. z nunq̄s vī debitis in republica maliciā magnam faciam nisi vel ab istis omib⁹. vel ab aliq̄ isto rum. peccat. vt dicit⁹ Volgot sup̄ lib⁹ Sapientie. cap̄ ij. Unde isti tres cantant inuitatorij malicioz. z isti sciunt facere cōspirationem cōtra optimū virū. dicēdo illud Hieremie. xviij. Venite z p̄cutiam⁹ eū lingua. et nō attendam⁹ ad vniuersos sermones ei⁹. Percutere hominē lingua est p̄cludere sibi vias respōdendi vt nihil possit dicere. p̄ seip̄o. Vel p̄cutere hominē lingua potest esse cōspirare falsum. z falsum testificari cōtra hominē. Et nota q̄ isti maliciofi

triplet habent inuitatorij sibi p̄p̄tios. quo ad maliciā animāt et instigant. Primo em̄ se colligunt ad conspirandū subtiliter. dicētes illud Hieremie. xviij. Venite cogitemus cōtra iustū cogitationes. Secdo se recolligunt ad accusandū ciuilit̄ z sub iust colore. dicentes Hieremie. xviij. Venite z p̄cutiamus eū lingua. z nō attendamus ad vniuersos sermones ei⁹. Tertio se recolligunt ad occidendū hostilit̄. dicentes illud Psal. xxi. Venite occidam⁹ eū z nōstra erit hereditas. Et hec est p̄clusio malicie vltimata. Tertio inuitatorij quod ponit in scriptura cantant ambitiosi. Et scribit⁹ Genes. ij. Venite faciam⁹ nobis inuitatem z turrim⁹ cui⁹ cacumen p̄tingat ad celū et celebremus nomeu nostrū. Notandū q̄ omēs ambitiosi exponūt se maximis laborib⁹ pro bonozib⁹ p̄sequēdis. in tantū q̄ si decimā partem laboris facerent. p̄ter deum maximi meriti forent. Unde isti ad edificandū fodiendū z cōstruendū se applicant et exponunt. Quantā estimatis rationem sustinent q̄ curijs regū z episcopozum se mancipant. dant munera. diffimulant z adulat̄. mentiunt⁹ z se nequiter humiliant quib⁹uscūq̄. Unde Innocē. de vilitate humane p̄ditionis dicit sic. Ambiciosus semp̄ est pavidus. semp̄ artonit⁹ ne dicat quod displiceat. humilitatē simulat. et honestatē mentitur. affabulitatem exhibet. benignitatē ostendit. subsequit⁹ z obsequitur. cūctos honorat. vniuersis se indicat. frequētat curias. vīstat optimates. asurgit et amplectat. applaudit z adulat̄. z bene nouit illud poetici Quidij libro. j. d̄ arte amandi. Et si nullus erit pulvis tu ex cure nullū. Decille. Et ideo de talib⁹ q̄ castra regum sequūtur dicit quidam poeta. Sunt qui dicunt⁹ miseri q̄ castra sequunt⁹. Quartum inuitatorij quod ponit in scriptura cantant christiani boni z religiosi. Et est in Psalmo. Venite exultem⁹ domino. iubilemus deo saluati nostro. Et istud inuitatorij cantatur valde ferialiter his diebus. sed tamē a secularib⁹ nō curatur propter strepitū seculariū negociozum imo licet omēs inuitant⁹. pauci tamē vī nulli veniūt. Sicut patet in euangelio p̄sent. Nam omēs neglexerunt z abierunt. alius in villam suam. alius ad negociationez suam. Sed caueant isti. Contingit em̄ q̄ fa

ciens magnum festum. inuitat multos diu ante. et vi illis ordinate seruiat et sine profura. ponit custodes in ingressu portarum. quod denore recipiunt inuitatos qui promiserunt venire et sunt amici facientis festum. et alios non inuitatos excludit. **I**sto modo facit christus qui mittit seruos suos predicare et inuitare ad nuptias agni. sed in fine mundi solum illi recipiunt qui nunc sine inuitationi obedunt. Et alii excluduntur omnino. dicente domino bonis illud dulce inuitatorum. **V**enite benedicti patris mei. percipite regnum quod vobis paratum est ab origine mundi. **M**alis autem dicit. **I**te maledicti. **E**t ideo dum vocat nos deus et inuitat ad nuptias suas apparemur bonis operibus. ut digni esse mereamur ad conuiuandum secum etc.

Dixi secundo quoniam in verbis premissis ponit interne dulcedinis suauitatem tam affectualiter delectatis. **L**u dicit. **A**d nuptias. **F**rustrum iste multum suauis sunt. quia in maria dilectione et caritate aguntur. **H**as sponsus istarum nuptiarum est christus. qui ecclesiam sibi fide desponsatam in caritate maxima copulauit. **I**uxta illud **Hieremie. xxxij.** **I**n caritate perpetua dilexi te. ideo attraxi te miseram. **U**ideamus ergo hic de tribus. scilicet de sponsi magnitudine. **S**ecundo de sponsi pulchritudine. **T**ertio de nuptiarum dulcedine. **D**e primo scilicet sponsi magnitudine dicat hic. quia sponsus iste est filius regis. cui rex pater fecit nuptias. **R**ex est deus pater. qui est rex regum et dominus dominatum. **A**pocal. xix. **D**e quo in **Ps.** **Q**uonia rex omnis terre deus. **F**ilius huius regis est filius dei patris. dominus noster Iesus christus. **D**e quo in **Ps.** **F**ilius meus es tu. ego hodie genui te. **S**pousus ergo huius est christus dei noster. ut dicit **Bern.** sup **Lan.** **r**ica sermone. **lvij.** in principio. **E**t sponsus huius magnus dominus et laudabilis nimis. cuius magnitudinis non est finis. sicut dicit **Psalmi.** **V**ere magnus dominus et excelsus super omnes populos. **E**xcellit enim omnes potestate. diuinitate et bonitate. **D**e quibus omnibus dicit **A**pulus ad **Hebr.** **os. j.** **Q**uoniam constituit scilicet deus pater herede vniuersorum. id est dominum perpetuum et possessorem iure filiationis pater. nec patre tamen non mortuo. ut dicit **Horra.** **E**t dicit notate vniuersorum non vnus tribus. quia data est sibi omnis potestas in ce-

lo et in terra. **D**ath. ultimo. **N**on solum est heres vniuersorum potestate dominatiois. quia dominat a mari usque ad mare. sed etiam potestate creationis. quia per ipsum omnia facta sunt. **I**deo **A**pulus dicit. **P**er quem deus pater fecit et secula. non solum visibilia. sed etiam eterna seu perpetua. **E**st ergo iste sponsus potens et vigorosus. quia constituitur a deo. perpetuus quia heres. solus quia vniuersorum. **D**ignitate vero eius subdit. **Q**ui cuius sit splendor glorie. scilicet patris. coeternus scilicet patri ut splendor igni. et figura substantie eius. id est perfecta representatio patris. **A**ole. **j.** **I**mago dei inuisibilis. **D**e bonitate autem eius statim sequitur. **P**ortansque omnia verborum virtutis sue. id est. continens et gubernans omnia celestia et terrestria. **I**sa. **lvj.** **E**go feci et ego feram et portabo et saluabo. **E**t dicit verbo. id est solo imperio potestatis et bonitatis sue. **P**salmista. **V**erbo domini celi firmati sunt. **E**t addit aliam bonitatem. purgationem peccatorum faciens. scilicet per mortem suam purgans nos a peccatis nostris. scilicet tam a culpa quam a pena. **D**ec **Horra.** **V**ides ergo anima cui sponsi magnitudinem. potestatem. dignitatem et bonitatem. **P**otens est. et ideo metuendus. quia cum occiderit corpus. habet potestatem animam mittere in iehennas. ut dicitur **D**ath. **x.** **D**ignus est. et ideo a te super omnes diligendus. **A**pocal. **v.** **D**ignus est agnus qui occisus est. **B**onus est. et ideo super omnia diligendus. **P**salmista. **B**onus es tu. et in bonitate tua doce me etc. **L**icet autem iste sponsus fuerit ita potentissimus. ita dignissimus. atque loco et habitatione celesti altissimus. tamen humilem thalamum eligere sibi dignatus est. **D**e cuius thalamo in **Psalmo** dicitur. **T**anquam sponsus de thalamo procedens de thalamo suo. **Q**uod exponit **Innocentius.** quare. id est de thero beate virginis. **I**n hoc thalamo christus humane nature ut sponsus sponse copulatus. hoc est matrimonium **A**ssueri et **h**ester. **A**ssuerus interpretatur beatus **f**ranco **I**nnocentius. et significat christum. **H**ester interpretatur exaltata. et significat humanam naturam. **I**n cuius persona potest dici illud **Ps.** **E**t cum gloria suscepisti me. **U**nde quidam dicit. **M**aritari non potuit caro gloriosius. **H**oc significatum fuit **Bern.** **xxvij.** ubi dicit **I**saac **Jacob** filio suo. **N**oli accipere uxorem

De genere chanaan. s. p. f. i. c. e. r. i. m. e. s. o. p. o. /
 thania sirie ad domū bathuel patr' m'ris
 tue et accipe tibi inde vxorē de filiabus la-
 ban auunculi tui. Hec sunt verba dei pa-
 tris ad filiū. vt exponit Innocen. Chana-
 an interpretatur possidens domū. 7 signifi-
 cat angelos. q̄ in celesti domo semper assi-
 stunt domo. De quoz genere noluit deus
 pater vt filius acciperet vxorem. id est eozuz
 naturā. Juxta illud Debeo. ii. Ausq̄ enī
 angelos appbendit. sed semē Abrae. Hoz-
 ra. Ausq̄. i. in nulla scriptura legit angeli-
 cam naturā appbendisse. vnde nec naturā
 angelicam liberauit. Et hoc ideo fin hoz-
 raz. q̄a angelus sine aliq̄ instigante cecidit.
 ergo per aliū reuenari nō debuit. Secōdo qz
 tota natura humana cecidit. nō autēz tota
 angelica. Tercio qz reparatio nature ange-
 lice nō proficeret vniuersitati sicut nature
 humane. in q̄ totalis reparatio facta est sēz
 nature humane 7 angelice. q̄ ppter hominē
 facta est. qz homo est om̄is creatura in ge-
 nere. nō sic angelus. Desopothamia iter-
 pretatur eleuata. 7 Siria sublimis. Et si-
 gnificat humanā naturā que eleuata fuit
 in incarnatione. vt dictū est. Sed non ad
 quācūqz fecit ire. sed ad domū bathuel. i.
 ad beatā virginem. Bathuel enī virgo dei
 interpretatur. Et ibi accepit vxorem de filia
 bus laban. q̄ interpretatur candidatio. id est
 carne de purissimis 7 mūdissimis beate
 uirginis sanguinibz. 7 de virgine nasci voluit.
 vt denotaret qz virginē sibi virgini ecclesi-
 am desponsaret. ii. Corinth. xi. Respondi
 enī vos vni viro virginem castā exhibere
 christo. ¶ Desco sēz de sponse pul-
 chritudine dicit Lanticoz. iij. Tota pul-
 chra es amica mea. Sed q̄ est ista sponsa
 christi. Certe nulla alia q̄ntū ad p̄sens sus-
 ficit nisi ecclesia seu gregatio iustozū. que
 est generatio q̄rentū d̄m. querentū faci-
 em dei iacob sponsi. vt dicit Bernar. super
 Antica sermōe. lxvii. Sponsa christi er-
 go nos sum' cū reliqua multitudine pecca-
 tozū captiuoz q̄s ip̄e nouit. Pulchritudo
 ist' sponse est multū ammirabilis. eo qz di-
 cit de ea sponsus q̄ mentiri nō potest. To-
 ta pulchra es amica mea. Tota ei pulchra.
 q̄a 7 p̄ intentionē 7 operationē. vel tota p̄
 pter coniugatos p̄nentes 7 virgines. vel to-
 ta dicit q̄ntū ad prelatos 7 subditos. et ita
 pulchra est 7 in vestibz et in mēbris. Oculi

eī eius sunt plati tanq̄ p̄uiores. Os do-
 ctiores. Aures penitentiā ac confessores.
 Nasus sapientes. bonoz maloz qz discre-
 tores. Collū clerici 7 cantores. Pec' sunt
 potentes 7 nobiles. Brachia sunt milites
 Dan' operarij 7 artifices. Crura famu-
 li. Pedes rustici. In his ergo mēbris tota
 debet esse pulchra sponsa. sicut tūc erat cū
 p̄ christū est redempta. qm̄ nō habuit macu-
 lam mortalis peccati neqz rugā duplicita-
 tis. Sed heu hodie querit p̄bera Tre-
 noz. j. dicens. Egredius est a filia syon om-
 nis decor ei'. Et glosa dicit decor virtutū.
 Sed vnde hec desponsat sibi christus in ec-
 clesie. subdit propheta ibidem. Quia facti
 sunt principes eius velut arietes. nō inue-
 nientes pascua. Abierūt absqz fortitudine
 Et glosa exponit ibidem qz prelati debent
 esse velut arietes defendētes ecclesiaz au-
 toritatibz vtriusqz testamēti velut coribz.
 Sed quādo sunt illiterati. tūc subditi nō
 inueniūt sub eis pascua doctrine. et sic ab-
 eunt de loco ad locum vagantes absqz for-
 titudine virtutū et bonozū operū. ¶ Do-
 raliter autē loquendo quilibet amā ē spon-
 sa christi quā desponsat sibi christus in fi-
 de. Dicit. ij. Sp̄sabo te mihi in fide. Dicit
 hec frangit fidem sponso cum adberet dia-
 bolo p̄ consensum peccati. Sicut querit
 de ea dominus p̄ prophetam Isai. lxvii.
 Juxta me suscepisti adulterum Sed mul-
 tum deberet timere ista sponsa quādo p̄-
 uocat sponsum suum. Nam si ancilla pau-
 percula et seruilis conditionis filio regis
 esset desponsata. et ip̄a in ignominia spon-
 si sui esset scortata. certe multum esset do-
 lendum ei pro tali offensa. Sic certe ani-
 ma postqz peccat magnam ignominiam fa-
 cit christo sponso suo a quo fuit desponsa-
 ta. Sed 7 quod deterius est. si diceret. 7 si
 sponsum offendi. habeo tamē ex patrimo-
 nio vnde viuam. cum habeam hereditatē
 bonā. sed 7 hec pdidit hereditatem. Ec-
 clesie enim hereditatē bonāz pdidit Tre-
 nozū vltimo. Hereditas nostra versa ē ad
 alienos. Sed forte diceret. et si heredita-
 tem perdidi. adhuc tamen habeo notabi-
 lia bona. Sed certe hoc non. quia per pec-
 catum omīa bona mortificantur. Sed
 forte adhuc diceret. et si istū sponsum per-
 didi. tamē adhuc pulchritudinē habeo p̄-
 pter quā ab alienis concupiscar. Sed cer'

te hoc nō. quia etiā pulchritudinem perdi-
dit. Quia **Trenoz. j.** dicit. Egressus est a fi-
lia spon omnis decor eius. Et eiusdem. **iii.**
Denigrata ē sup carbones facies ei. Sz
forte adhuc diceret. Et si spōsū pdidi. ami-
cos habeo a quibz suscipiar. Sed certe h
non. quia omēs amisisti. quia omēs amici
eius spreuerūt eaz. et facti sunt ei inimici.
Trenoz. j. Sed forte adhuc diceret. Et si
sponsūm perdidit et amicos. tamen ex quo
mei iuris suz z libera adhuc alios amicos
acquiram. Sed certe h non. quia de cete-
ro est sua z ancilla illibera **Jeremie. xvj.**
**Seruentis dñs alienis qui nō dabūt vo-
bis requiē. Et his patet quātum debet ri-
mere sponsa christifidelis ania ne spōsūm
suūm christū pronocer ad peccatū.** **D**
**Sed nūc videamus de tertio. scilicet de
dulcedine istarū nuptiarū. Tantū em̄ ista
dulcedo eruberat q nō est modus dicen-
di de ea. Nā in eis est dulcis esca. quia i ec-
clesia p̄senti p̄posita est mensa altaris. in
qua positus est panis vite qui de celo de-
scendit **Johis. xj.** In quo est omne delecta-
mentū z omnis saporis suauitas. **Sapientie
xvj.** Secūdo in his nuptiis est vinū. id est
solatio spiritus sancti. qui solatur nos in
omni tribulatione nostra. vt dicit. **ij. Lo-
rinth. j.** Istud vinū letificat cor homi-
nis. vt dicit **Psalmista.** Nec soluz letificat
simpliciter sed multipliciter. qā fm multi-
tudinem dolorū meorū in corde meo. con-
solationes tue letificauerūt animā meam.
**Tertio in his nuptiis sūt delectabiles mi-
nistri. qā angelici spiritus. q omēs sunt ad
ministratozū spiritū. p̄pter eos q heredi-
tatem capiunt salutis. **Hebreoz. j.** Et isti
nō solum ministrant ordinādo ea que sunt
saluti necessaria. sed etiā solantur ne defi-
ciamus. sic cantores z timpaniste. de quibz
dicit in **Psalmo.** Preuenerūt p̄ncipes con-
iuncti psallentibz. in medio iuuenularum
timpanistiarū. Sed omia ista nihil vale-
rent si descerent dona in nuptiis. Ideo chri-
stus p̄uidit multa dona. id est diuersa ge-
nera gratiarū. Nam aliq dāt sermo sapien-
tie. Alij sermo scientie. Alij p̄phetia. Alij ge-
nera linguarū. Alij gratia sanitarū. Alij in-
terpretatio sermonū. que omia operat vn-
z idem spiritū diuidens singulis p̄t vult.
Psalmista. Dedit dona homibz. Dantur
autē ista dona fm. **Bozrā super epistolam******

Ephe. iij. nō vni omia. sed singulis singu-
la. p̄pter q̄tuor causas. Primo p̄pter mysti-
ci corporis xpi integritatē. fm **ilud. j. Lo-
rinth. xij.** Si totū corp⁹ oculus. vbi audī-
tus. Secdo p̄pter ecclie pulchritudinez et
varietate resultantē. **Ps.** Assitit regina. i. fi-
des vniuersal catholica a dextris tuis cir-
cūdata varietate. Tertio p̄pter singulorū
membrozū utilitatē. i. **Lorinth. xij.** Nō po-
test caput dicere pedibz. non estis mihi ne-
cessarij. Quarto p̄pter officiozū expeditio-
nē in quib⁹ ecclesia nō vult p̄turbari **Deu-
tero. i.** Nō possum solus onera portare.

Dixi tertio q in vbis **CE**
pmisistis arguit hu-
mane obduratiōis iniquitas. tam infeliciter
omia ista nō curāns. **Lū** sequit. Illi autē
neglexerūt. scz tam piā vocatiōnē. tam de-
licatam refectiōnē. z nō quidem casu aliq.
sed p̄pria malicia neglexerūt. z abierunt ali-
us in villā suam. alius in negociationē su-
am. Circa qd sciendū q vt dicit **Volgor
sup libz Sapie. iij. ca. x.** Primordial cau-
sa pene tam in homie q̄ in angelo fuit ne-
gligētia. Si em̄ homo vel angelus a deo
creat⁹ bene fuisset vsus naturalibz z grati-
is sibi datis. nunq̄ apparuisset angelo cō-
ueniens excellētiā dei appetere. vl̄ nunq̄
homo iudicasset serpentis p̄suationibz ac-
quiescere. Sed qā neglexerunt vti gratis
sibi datis. pmisistunt cadere in errozē per
peccatū negligentie. z de erroze negligētie
in peccatū supbie z inobedientie. Et ideo
cōquerit de eis **Salomon Sapie. iij. di-
cens.** Quoniā neglexerūt iustū. a deo recesserunt. Iustū. id est iusticiā. Iustū em̄ fuit
q omis rational creatura p̄ gratias a deo
acceptas sollicite z diligēter deū honoret.
q̄ ē earundē gratiarū largitor. Sunt autē
hoies hodie i mōdo negligētes q̄druplicē.
Negligūt quidā addiscere morū sanctita-
tem. Alij negligūt discentere p̄p̄iam p̄uersi-
tatem. Tertij negligūt reuereri dei maie-
statē. Quarti negligūt celestē hereditatem.
De p̄mo quō aliq negligūt addiscere morū
honestatem. Videm⁹ q multi sciunt addi-
scere artes subriles. iura ciuilia. p̄pter utili-
tatem. artē bellandi. p̄pter strenuitatē. artē
negociandi. p̄pter paupertatem. z sic de alijs.
que ad vite p̄sentis p̄motionem z admini-
strationē spectant. Sed addiscere artē bñ
viuendi. artē deo seruiēdi. artes peccata

cauendi omnes quasi se exhibet negligentes
 Quia mundus inuitat ad errores et vanita-
 tes et omnes obediunt. deus vocat ad hono-
 res et nuptias. et omnes negligunt. Sicut hic
 conquerit. Illi autem neglexerunt. Contra hos
 loquitur Seneca epistola. cxxii. Omnia negli-
 genda sunt ut studio beneuolendi assidea-
 mus. cum nullum tempus satis magnus est et si a
 puericia usque ad humani cuius terminos vita
 prendatur. Est autem causa negligentie in ta-
 libus tumor superbie. Multi enim videntes quod
 non possunt esse subito perfecti. non curant per
 artem addiscere bene viuendi modum. Et isti
 sunt fatui. Sicut ille lippus qui ideo non cura-
 uit inungere oculos collirio. quod non potuit
 ita accurate videre sicut linceus. Quod deridens
 Draucius libro epistoliarum epistola prima dicit
 Non poteris oculos quantum prendere linceus.
 Non tamen collirio preternas lippus inungi
 Quia. Thim. iiii. dicit. Noli negligere gra-
 tia que in te est. Et hec est prima mala negli-
 gentia que hic reprehendit. Nam homo non potest
 interesse digni nuptias christi que celebrantur
 per fides in ecclesia militari nisi studeat se bo-
 nis moribus ornare. alias enim fides sine ope-
 ribus mortua est. ut dicit Iacobus. ij. **S**ecundo
 sunt homines negligentes in discutendo pri-
 am pueritatem. Refert Volgor super librum
 Sapientie ca. iij. Quidam Senascale opti-
 me sciunt disponere familiam alienam magno-
 rum dominorum. sed pessime sciunt ordinare pro-
 priam. Tales sunt multi qui aliorum conscientias
 sciunt bene iudicare sed proprias negligunt. Qui-
 bus dicit per christum. Ut quod vides festucam
 in oculo fratris tui. trabem autem in oculo
 tuo non consideras. Math. vij. vbi dicit Cri-
 sofostomus. Qualiter in alijs vides tam parua. et
 in tuis tam magna transcurris. Si te magis
 diligis quam proximum. quare percuras ipsum et non
 teipsum. Si autem teipsum contemnis. manife-
 stum est quod iam non est percuratio sed detractio.
 Nec ille. Et certe si daremus pacem alijs et
 non ita eorum vicia inspiceremus. sine dubio
 nostra considerarem. Quia dicit Prosper
 in libro. ij. de prelatiua vita. Tandem quod
 peccata sua que nosse et flere debet ignorat. quod
 diu curiose aliena considerat. Quod si mores
 suos ad seipsum conuersus aspiciat. non requi-
 rit quod in alijs reprehendat sed in seipso quod
 luceat. Decille. **T**ertio sunt homines ne-
 gligentes in reuerendo dei maiestatem. Nam
 omnes hodie communiter declinauerunt. scilicet

et a iusticia et veritate simul. sed tam spiri-
 tuales quam seculares. inuites facti sunt. ut
 dicit Psalmista. Et vnde nisi certe ut idem
 dicit. Non est timor dei ante oculos eorum.
 Et ita absque ullo timore filii hominum pro-
 trahunt mala. ut dicit Ecclesiastes. viij. Ideo Dente-
 ro. viij. precipitur. Obserua et caue nequam ob-
 liuiscaris domini dei tui. et negligas mandata
 eius atque iudicia. Et patet hic quod timor dei
 facit hominem sollicite operari et exequi manda-
 ta dei. Iuxta illud. Qui timer dominum fa-
 ciet bona. imo non solum magna sed etiam mi-
 nima que salutis sunt ponderat. Iuxta illud
 Ecclesiastes. viij. Qui timer deum nihil negligit.
Sed diceret. Certe hoc est difficile quod
 homo nihil negligat. et si negligit videtur in-
 iustum quod debeat danari. Ad quod respondeo quod
 non omnis negligentia est damnabilis sed so-
 lum illa que fit circa actum vel circa circumstantiam
 actus que actus est de necessitate salutis
 Sicut si negligat dare elemosinam tempo-
 re extreme necessitatis primo indiget. ne-
 gligo actus de necessitate salutis. Simili-
 ter si deum elemosinam. sed non ex caritate vel
 non in caritate. pecco mortaliter. obmitten-
 do circumstantiam que debet esse in omni actu vir-
 tuoso de necessitate salutis. Quia. i. Cor. iij. **S**ecundo
 vltimo. Omnia vestra fiant in caritate. Quia
 negligentia non est aliud nisi defectus debite
 sollicitudinis circa actum virtuosum facien-
 dum pueniens ex remissione feruoris in vo-
 luntate. Si autem contingit negligentia circa
 actum vel circumstantiam actus que non est de neces-
 sitate salutis. Sicut si negligam dicere sa-
 lutationem beate virginis transeundo circa
 eius imaginem vel audiendo sermonem cogi-
 to de alijs secularibus negocijs et remissio-
 ne voluntatis. Et tunc est peccatum veniale. et
 facilliter purgatur. Iuxta illud Ecclesiastes. viij.
 De negligentia purga te cum paucis. Ali-
 as illorum negligentia que sunt de necessita-
 te salutis est mortalis Iuxta illud Hiero-
 nyme. cxxij. **B**enedictus homo qui facit opus
 domini negligenter. **Q**uarto sunt aliqui qui
 negligunt inquirere celestem hereditatem.
 Et isti significatur per illos de quibus dicitur
 Iudicium. cxxij. **Q**uicquid quingenti viri fortissi-
 mi de tribu Dan explorassent terram fer-
 tilissimam et locum in quo nullius rei fuit
 penuria. et ita nunciassent fratribus suis. tamen ipsi ne-
 gliger agebant nec sollicite curabant inquire-
 re illam. Quia eis dicitur ibidem. Nolite negligere

13

¶ Dominica. XX. post trinitatis

nolite cessare. **Surgite ascendamus.** Videmus enim terrā valde opulentā et vberem. Terra ista est terra celestis patrie. de qua dicit **psal.** Portio mea domine sit in terra viuentium. Terra ista fertilis et vberissima. quā nullius rei penuria potest esse vbi habetur deus. Istam terrā explorauerāt quinq; viri. scilicet quinq; stat⁹ electoz. patriarcharū in lege nature. prophetarū in lege scripta. apostolorū. martyrum et confessorum in lege gratie. quō omēs annūciauerūt nobis gaudia illi⁹ patrie. et tamē adhuc negligimus ascendere cū eis per contemplationē. Unde nobis dicit. Nolite negligere. nolite cessare. ac si diceret. Nolite ita negligēter agere bona. sed sollicitē ambulate in operib; bonis per gratiā ut raudē pueniam⁹ ad gloriā. Ad quā nos perducet pater et filius et spiritus sanctus. Amen.

¶ Dominica. XX. post trinitatis. II.
Sermo **XXXIII.**

Ad huc intrasti nō habēs vestem nuptialem. **Matth. xxij.** Sicut ait Augustin⁹ sup **psalmū. ciiij.** sermone. **f.** In omnib; scripturis supeminētissimā viā supeminētissimū locum caritas obtinet. per quā quōdā viā et de⁹ ad hominē et homo ad deū accedit. ut dicit idem libro de spiritu et anima ca. xiiij. Nec sola est per quā homines conformant⁹ deo. **fm Augusti. li. bro de morib; ecclesie cap. xiiij.** Et quā sola habita omnia. **psunt hominē. et sine qua nihil valet cetera ad salutē** ut dicit Augustin⁹ sup **prima canonica Johis omelia. v.** Omnia enim pcepta referunt ad caritatē. **fm Augustin⁹ libro Enchiridion cap. xix.** Propter quod quō habet caritatē secur⁹ est de vita perpetua et eterna. ut dicit Augustin⁹ sup **canonicam Johis omelia. v.** eo quod in ea habet mandatorū diuinorū pfectā implerionē. **Iuxta illud Apłi. Finis pcepti ē caritas.** Nec sola est quō finaliter discernit inter filios regni eterni et pditionis eterne. **Nā fm Augustin⁹ in libro de ciuitate dei.** Reprobis etiā dantur alia pspūsanctuz munera. sed tū quā sunt sine caritate nihil eis p̄sunt. Sicut ait Augustin⁹ postol⁹. **Corinth. xij.** enumerās donū scientie. donū fidei. donū pietatis. donū propherie. donū martyrii. quō omnia sine caritate nihil p̄sunt finaliter ad premiū. **Et quo**

infert Augustin⁹ vbi supra quōtum bonuz sit caritas sine qua ad eternā vitam cetera bona nō pducunt. Unde licet fides sit fundamentū omnium virtutum sine quō impossibile ē placere deo. ut dicit **Debreo. xj.** Tamē nō potest esse vtilis sine caritate. **Nāz ut dicit Augustin⁹ vbi supra.** Fides sine caritate potest quidē esse. sed nō potest pdesse. **Istud patet hic in isto hominē quō licet ceteris virtutib; videlicet fide et spe tē fuisset ornat⁹. quā tamē caritatē nō habuit. dicit quō si nudus et veste nuptiali carens. Nec ē tunica christi in eo. sicut in patre et spū sancto contra deū. id est. de celo. ut ait Augustin⁹ sup **psalmū. cxij** sermone. **ij.** Quā quia iste nō habuit. tō merito audire meruit verbū terribile. quō ponitur in nōo themate cū dicit. Amice quomodo huc intrasti nō habens vestem nuptialem. In quib; vbiis tria describunt. Primo namq; describit allocutio diuina multū affabilis. **Cum dicit. Amice.** Secundo ponitur quō dura multū difficilis. **Cū dicit. Quomodo huc intrasti.** Tertio subiūgit increpatio seriosa multū confusibilis. quā nō habens vestem nuptialem.**

Dixi pmo quō in verbis pmissis describit allocutio diuina multū affabilis. **Cū dicit. Amice.** Magna affabilitas diuina alloquū hominē peccatorē tam dulciter ut euz amicum appellet quē tamē damnet. vnde inimicum amicum appellat. **Erat enim iste et amicus. quā fidem de deo habuit. et inimic⁹. quia caritatem nō habuit. et per consequēs non verus sed fictus amic⁹ dei fuit.** Et tamen quā in deo nihil deficit quantum in ipso est. eum amicus vocat et reprobat. **Et quo patet quō pfecta amicitia hominis nō est nisi in caritate.** Unde **Tullius in libro de amicitia dicit.** Quā amicitia est diuinarū humanarūq; rerū cum beniuolētia et caritate consummatio. **Patet. quā fundamentū amicitie est caritas.** Et ideo quō volunt cū deo contrahere amicitiam. ante omnia habeant caritatem. **Et quia caritas et cupiditas sunt eius contraria. Ideo nemo habens hui⁹ mundi cupiditatem potest esse verus amic⁹ dei.** Propter quod dicit **Jacobus in Canonica** quō amicitia huius mundi inimica ē deo. **Qui ergo vult esse amicus huius mundi. inimicus constituetur dei.** **Jacobi quarto. Vbi Glosa dicit.** Non solum qui blas-